

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

12. De Beneficiis parochialib. & reliquis curam animarum habentibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

CAP. XII.

De beneficijs Parochialibus. & reliquis curam
Animarum habentibus.

PRimo queritur, Vndenam dicti sint Parochii? Sciendum est, apud Ethnicos olim Parochos dictos fuisse eos, qui Legatis publice Romam missis salem & ligna præparabant, hoc est, qui omnium rerum copiam Legatis Regum, Principum, ac Populorum hospitio receptis suppeditabant, vt annotauit Aeron. in illud Horatij, lib. 1. sermonum Satyr. quinta.

Tunc Parochi, quæ debent ligna salemque.

Vnde instar horum dictos esse Parochos in Ecclesia quidam arbitrantur, eo quod sint Sacerdotes auctoritate Episcoporum Ecclesijs præfici, vt plebibus, siue populis sacrum diuini verbi, & Sacramentorum pabulum ad pacandos animos subministrant. Alij vero putant, Parochum dictum quasi patrem. Patres autem Græcis est incola siue habitator in loco. Pomponius Iuriconsultus in l. pupillus ff. de verborum significat, ait: Incola est, qui in aliquam regionem domicilium suum consulit, quem Græci Patres vocant.

Secundo queritur, Quid parochiæ, nomine veniat in Iure Canonico? Respondeo, parochiam duobus modis accipi; Primo enim parochia dicitur tota diocesis, dist. 92. cap. Si quis ordinatus, & duobus sequentibus capitulis. Secundo parochia vocatur certa alicuius diocesis Ecclesia, habens populum certis limitibus distinctum. Archid. in cap. Licet Canon de elect. in sexto, Miles in verbo Ecclesia parochialis, Romanus consil. 316. Alexander consil. 74. in principio, lib. 6. Ioan. Andr. & Abbas in Rubrica de parochijs. Et hoc modo sumpta parochia, vni Presbytero committitur, vt in c. Baptisimum, & reliqua Sacramenta Populo ministrat, & confertur, cap. 1. & alij de paroch. & Clem. Dudum de sepultu. Hi igitur Presbyteri dicuntur habere parochiale beneficium, quibus parochialis Ecclesia curanda, & regenda confertur.

Tertio queritur, Vndenam Ecclesia aliqua parochialis esse dignoscitur? Constantis est omnium opinio, quam habet Federicus in consil. 135. citans ibid. Archidiaconum & Hofstensem. quam etiam habent Gomes in Regula de Idiomate q. 11. & Rebuff. in Praxi beneficio. tit. de dispensat. ratione atque, vers. etiam si curam habeat, non sufficere ad Parochialem Ecclesiam, si sacri baptismatis fontem habeat, quod aliqui salutaribus aquis imbuti renascantur in Christo: nec item si cœmeterium, vbi aliqui sepulture ius habeant: quoniam hæc duo Ecclesia, quæ non est parochialis, potest habere, vel consuetudine, vel privilegio, vel concessu & auctoritate superioris Arist. r. s. Quare Ecclesia, quæ dicitur Parochialis, eo ipso est baptismalis. Ceterum baptismalis non continuo est parochialis. In eam conueniunt omnes Auctores, quos supra citauimus, Ecclesiam Parochialem dignosci ex eo; quod habeat populum certis limitibus, ac finibus distinctum, (quamuis auctoritate Episcopi fieri posset, vt parochia per familias distingueretur, vt dicam inferius, lib. 8. cap. 16. q. 14.) qui in ea Sacramenta percipere, ipso iure compellitur: præsertim vero si in ea Ecclesia singuli eiusmodi populi habitatores annuam peccatorum confessionem facere, & sacram in Paschate Eucharistiam suscipere consueverunt. Imo, vt parochialis Ecclesia probetur, non sufficerent testes, qui dicerent se passim audisse, Sacramenta in ea Ecclesia ministrari solita fuisse, nisi etiam testentur plures se id vidisse. Gomes loco citato.

Quarto queritur, Quibusnam in rebus ius Ecclesiæ parochialis consistat? Respondeo cum Abbate in rub. de paroch. & Hofstensi in Sum. tit. de parochijs. §. 2. hoc ius situm esse in ijs quæ sequuntur. Primo, vt in ea populus ipse subiectus Baptisimum recipiat. Secundo, vt quisque in ea semel in anno sacrafaciat suorum peccatorum confessionem, ca. omnis de poenitent. Tertio, vt sanctissimum Chri-

sti corpus quotannis in Paschate percipiat, c. omnis de poeni. Quarto, vt iusto ac debito tempore extremam sacri olei unctionem ab ea petat. Clem. 1. §. Dudum, de sepultu. Quarto, vt eorum, qui matrimonio iunguntur, nuptiæ in ea solemnè ritu celebrentur, c. 1. de eland. de som. & ca. Alter 30. q. 5. cap. suam, de simon. cap. Placuit. 13. q. 3. Sexto: vt in ea mortui sepeliantur. Clem. Dudum, de sepul. & Verum. Septimo: vt ibidem diebus festis populus rem diuinam audiat, cap. 3. de paroch. Octauo, vt ei decimam fructuum partem quotannis soluat, ac reddat, cap. quæst. 16. quæst. prima. Nono, vt primitias itidem fructuum, & alias, quæ de morte sūt, oblationes pendat, ac præstet, c. Omnis de cons. c. dist. prima. Vnde oblationes omnes, quibus aliquid offertur in cultum & venerationem alicuius imaginis depictæ in pariete, qui continetur intra limites Parochiæ, debentur Parocho: vt nunt. Anson. & Abbas in Rubrica de paroch.

Quinto queritur, An idem sit Parochiale beneficium, quod beneficium curam animarum habens? Respondeo, ex Innocentio cap. Cum satis, de offic. Archidiacon. n. minime: nam beneficium, cui est cura animarum annexa, latius patet, quam parochiale beneficium: is enim beneficiarius dicitur curam animarum habere, qui habet iurisdictionem in Clericos, vel laicos, ita vt iure possit eos vinculo excommunicationis obstringere, suspendere, facis interdicere, absoluerè, visitare, capere, & viatos in carcerem mittere; & alia huiusmodi, quæ ad mores corrigendos pertinent; nec tamen eo ipso dicitur habere Parochiale beneficium, c. dudum Ecclesia 2. de elect. & Glossa ibidem. Vnde multi eorum, qui habent dignitatem, habent quoque iurisdictionem in Clericos; vt Decanus, Præpositus, Prior, Archidiaconus; Archiepiscopus: qui tamen omnes earent Parochiali beneficio. Ius beneficij Parochialis consistit in hoc, vt Parochus habeat populum, cui Sacramenta, & sepulturam ministrat, & det: cui verbum diuinum annunciat. Hæc Gomes. in Regula Cancellaria d. 1. diomat. q. 11. vers. Et ideo pro vero intellectu Ex quo fit, vt ea iura quæ de beneficio Parochiali quippiam constituant, non eo ipso in omni beneficio curam habenti locum habeant, vt ibid. ait Gomesius.

Sexto queritur, An omnis Parochialis Ecclesia habeat populum sibi subiectum? Respondeo, ex Cardin. consil. 48. §. Quidam nobilis. & Gomesio in Regula de Idiomate q. 11. contra Federicum in consil. 135. dupliciter Ecclesiæ cuiuspiam populum esse subiectum: aut iure, & habitu, aut actu duntaxat. Vtu enim venit aliquando, vt populus Ecclesiam, & locum deserat, & alio commigret ob pestem ibi uentem. Secundo ob bellum diuturnum. Tertio ob soli sterilitatem. Quarto ob aëris, & calis intemperiem. Quinto ob captiuitatem quam incurrit, dum venit in manus hostium Christiani nominis. His de causis plebs ex patria alio profecta, vel etiam vi abducta solet Ecclesiæ, & Parochiam suam deserere, & tunc ea Ecclesia iure quidem: & habitu populum habet, actu non item; ac præterea Parochialis esse non desinit.

Septimo queritur, An vna Parochia possit in duas diuidi, & qua id auctoritate fiat? Ceteri iuris est, vnam Parochiam interdum in duas diuidi, ne, cum vna sit, populo non sufficiat. Doctores in c. Ad audientiam, de Eccles. adf. Solet igitur vna Parochia diuidi ob viarum interualla, aut impedimenta, & obstacula passim occurrentia: Aut ob crebram & assiduam populi frequentiam: ita vt duæ Parochiæ, populi magnitudini, & frequentæ sint commodiores. Vnde in Concil. Trident. sess. 21. ca. 4. de reform. dicitur In iis vero (Ecclesijs) in quibus ob locorum distantiam, siue difficultatē, Parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda accedere non possunt, nouas Parochias, etiam in iuris Recloribus, iuxta formam Constitut. Alexand. 11. quæ incipit: Ad audientiam, constituere possint, illis autem Sacerdotibus, qui de nouo erunt Ecclesijs nouiter erectis præficiendi, cõpetens assignetur portio arbitrio Episcopi ex fructibus ad Ecclesiam matrem quomodocumq; per-

inuentibus: *Et si necesse fuerit, compellere posse populum ea subministrare, quae sufficiant ad vitam dictorum sacerdotum sustentandorum, quatenusq; reservatione generali, vel speciali, vel affectione super dicta Ecclesias, non obstantibus.* Haec ibi. Porro Episcoporum est Parochias diuidere, nouas erigere, ut dicam inferius. Et quamuis id faciendum sit Rectoris, Patronice consensu: potest tamen Episcopus, si iusta, ac debita causa subfit, etiam inuitis Rectoribus, & Patronis Parochias diuidere nouis erectis: *ut inferius explicabo, cum de Episcoporum munere, officio, & potestate tractabo.*

Octauo quaeritur, Quomodo intelligantur Præuilegia auctoritate Pontificia cõcedi solita Religiosis Ordinibus Dominicæ, & Franciscanæ familiae, & alijs Mendicantibus, cum dicitur: *Saluo iure Parochiali?* Respondeo cum Syluestro in verbo *parochia*. excipi decimas, primitias & alias oblationes ipso communi iure Ecclesiæ parochiali debitas.

Nono quaeritur, Quot ac quibus modis quis ex vna Parochia in aliam transeat? Respondeo, tot, ac ijs plane modis, quibus domicilium acquiritur, Parochiam etiam acquiri: vbi enim quis suum domicilium animo, & voluntate ibi commorandi constituit, ibi & Parochiam acquirit. Si quis item festri tempore in aliqua Parochia commoretur, & in ea Sacramenta penitentia, & Eucharistia suscipiat, & diuina audiat, illius Parochianus efficitur. *Abbas in cap. omnia. de penit. Syluester in verbo Parochia, ad finem.*

Decimo quaeritur, An Rector vnus Parochia, possit alieni Parochiani confessiones audire? Respondeo, minime, nisi consensu expresso, vel tacito illius Rectoris, cui est ille Parochianus subiectus: nam ad sacram penitentium confessionem audiendam requiritur iurisdictionis. Soler aliquando tacitus quidam subesse consensus, cum scite, & tolerate Parocho aliquis alteri Parocho sua peccata confiteatur.

Vndecimo quaeritur, An Parochus eorum, qui sunt ipsi subiecti, confessiones extra Parochiam possit audire? Respondeo cum Hostien. in *Sum. tit. de Maiorit. & Cardin. in Clem. Dudum, de sepul. Syluest. in verbo Confessor. l. quest. 14.* posse: quoniam tamen ad excipiendas sacras penitentium confessiones, & ad absolvendos homines a peccatis iurisdictionis requiritur: hæc tamen res tota extra Parochiam fieri potest, quia non est functio iurisdictionis exterioris, & contentio: nec enim fit cum cognitione causæ in iudicio exteriori.

Duodecimo quaeritur, An cum licet Pontificia impetrantur, vt alicui Clerico, Dignitas, Personatus, Officium, vel beneficium conferatur in certa Ecclesia, locum habeat in beneficio parochiali, siue curam animarum habente? Respondeo, minime: sic enim habetur in *c. Cum in illis, de præben. in secto.* vbi dicitur: *Quibus beneficia curam animarum habentia committuntur, maior quam in ijs, qui ad alia promouentur, idoneitas requiratur, intentionis nostræ nequam existit, vt cum aliquibus de Ecclesijs personaribus dignitatibus, beneficijs quibuscumq; de animarum cura mentione non habita, prouideri mandamus, ipsi de ijs, quibus eiusmodi cura imminet, possit, aut debeat prouideri.* Sic ibi. Hoc intelligitur, nisi in literis exprimat beneficium, Parochiam, vel curam animarum habens: quoniam Parochiale beneficium, aut curam animarum habens, est speciali qualitate affectum, cuius debet expressa mentio fieri.

Quæres, quonam iure, diuine Canonice tantum Parochus, aut Beneficiarius curæ animarum prefectus in sua Ecclesia commorari, & residere debet: & quomodo annum agere, cum ad Parochiale beneficium promouetur: & intra quantum temporis spatium à cura suscepta presbyter fieri, & an aliud beneficium simul habere queat? has quaestiones infra commodius diluemus.

Decimotertio quaeritur, Quæ sit in Iure Ecclesiæ Matrix? Glossa in *Clem. l. de sent. excom. ait*, *Matrix Ecclesiæ vocamus Maiorem baptismalem aliarum matrem*: ideo enim

Matrix appellatur, quia in ea per baptismum renascimur, *ut dicit alia Glossa in Clem. l. de Bapti.* Aliquando somitur pro Ecclesia Cathedrali *c. Venerabilis, de verbo significat. Glossa in Clement. l. 5. Quibus, in verbo, Maribus, cap. l. de pruit. cap. ex transmissa, de prescript.*

Decimoquarto quaeritur, Cuius auctoritate Ecclesia aliqua Parochialis fiat? Respondeo, auctoritate Episcopi, qui fines designat, plebem constituit, Parochialem nominat, *cap. Nullus omnino 16. quest. 7.* Et ideo cum discutitur, num parochialis Ecclesia sit, inquiritur, quando edificata fuit: cuius consensu fuerit extructa: quibus operibus, quibus conditionibus affecta, *Abbas in c. Mesjana, de Elect.*

Decimoquinto quaeritur, Quomodo dotata debeat esse parochialis Ecclesia? Respondeo, ita dotatam esse debere, vt possit saltem ex dote ipsius vnus Presbyter cum alio Clerico ministro commode sustentari, & iura Episcopalia persoluere: & quando opus sit, hospitalitate vt, *ca. l. de præben. in 6. c. v. quisquis, de vita, & honesta Clerico.*

Gaudet priuilegio, vt infra fines eius alia Ecclesia, vel Capella edificari non possit. *c. Quibuscumq; 16. q. 1. c. pastoribus, de his, qua sunt à Præb.*

Si ita exiguos, & tenues redditus habet, vt commodos non sit, Episcopus potest cum ea coniungere aliquod aliud beneficium simplex, vel curam animarum habens quod regulare non sit. *Concil. Trid. sess. 21. cap. 5. de reformatione, sess. 24. cap. 13. §. In paroch. c. 1. de præben. in 6.*

Si amplos, & vberes redditus habeat, & numerosum populum, qui ad Ecclesiam commode conuenire non possit, Episcopus curare debet, vt noua Parochia edificetur, & ei dos assignetur, quæ sufficiat, *c. Ad audientiam, de Eccl. adif. c. Glossa, & Abbas ibidem, & Concil. Trid. sess. 21. c. 4. de reformatione in ijs vero.*

Si tam numerosus est populus, vt vnus parochus curæ tanti populi par esse non possit, debet Episcopus tot Presbyteros constituere, quot sufficiant ad munus & officium commode obeundum: & assignet eis debitam portionem. *Concil. Trid. cap. 4. de reformatione, sess. 21.*

Si in oppido, vel villa nulla sit Parochialis Ecclesia; curet Episcopus, vt denuo erigatur, vel quæ sit ab alia distincta, vel alteri annexa. *Concil. Trid. sess. 21. cap. 13. de reformatione.*

Decimosexto quaeritur, Quid facere debeat Parochus, vt recte suo officio & munere fungatur? Respondeo: inter alia debere diebus Dominicis & festis, itemque Quadragesimæ ieiunij diebus (nisi fuerit legitime impeditus) verbum diuinum populo sibi commissio annunciare, pueros docere Fidei rudimenta, libros necessarios habere, Missale, Breuiarium, Catechismus Romanum, Concilium Tridentinum, Biblia, & aliquas breues Summas selectiores, quæ tractent de Casibus conscientia, vt vocant. Item Parochus diligenter inquirat, an obstetrices sciant formam Baptismi, ne in baptizando errent. Librum habeat, in quo scribantur eorum nomina, qui Baptismum suscipiunt, parentum item eorundem, ac susceptoris illorum: non et annum, mensem, & diem, in quo singuli baptizantur: librum item, in quo scribat eos, qui Confirmationis Sacramentum accipiunt, parentes eorum, & susceptores. Diebus Dominicis indicat dies festos, & ieiunia, quæ in hebdomada occurrunt. Curet, vt singuli quotannis sua peccata confiteantur, & in Paschate sacrum Christi corpus accipiant: de ijs qui non consentent, Episcopum certiore faciat: exteros matrimonio ne coniungat, nisi prius adhibita diligentia inquirat, qui sint illi, vnde veniant, & rem totam ad Episcopum deferat. Peregrinorum ad Parochiam venientium, vt in ea habitent, fidem, religionem, vitam, & mores scire curet, vt videat, num Sacramenta suscipiant, rem diuinam audiant, dies festos obseruent,